

En dejlig dessert

en familieskrone af Lene Lund Bragger

Efteråret 1906

Det var september, og der var travlhed i vort hjem i Grønnegade i Troense.

Frugten skulle i hus. Pærer, blommer og æbler skulle sorteres og lægges i kasser. Hver tirsdag og torsdag blev der sat store trækasser fyldt med frugt ud til den hvide havelåge. Her blev den hentet og solgt af frugtsalgsforeningen. Metha havde ikke noget imod at hjælpe

i haven. Siden hun var lille, havde hun, Adele og Vera altid haft deres egne små haver, som lå under kirsebærtræet ved huset. Der var sat konkylier og skinnende hvide sneglehuse hele vejen rundt i kanten med stedmoderblomster, primula og blandede sommerblomster i midten. I foråret havde de været ude i Bregninge Skov for at grave anemoner op – både gule og hvide. Meta elskede efteråret, for så var der så

*Adele, Metha og Veras forældre:
Kaptajn Lars Storm Hansen (født 1857)*

*Marie Elise Storm Hansen
(født 1862)*

meget liv i huset. Hun syntes, det var spændende, når der kom ekstra folk for at hjælpe til med at plukke frugt. De lange stiger, som blev brugt til kirsebærtræerne, kom igen ned fra baghusloftet, og de blev skubbet op i træernes kroner af stærke mandearme. Og så måtte alle hjælpe til med at plukke og sortere frugten.

Efter Adele var kommet i huset i København, var Metha den ældste hjemme. Hun havde nu været hjemme et år efter, at hun var færdig med skolen. Men også Metha skulle snart flytte til København. Hun havde fået plads i huset hos en grosserer Moritz i Gothersgade nr. 105.

Lille Vera var 11 år og gik stadig i skole. Alle børnene i Methas familie havde fødselsdag i efteråret. Det var, fordi deres fædre altid havde sejlet ud ved påsketid, når isen var smeltet, og først var hjemme igen til jul. Far var nu igen ude at sejle. Han sejlede ikke på Kinafarten mere, men mest mellem Rusland, Holland og England.

Mor var vant til at ordne alting selv, når far var væk hjemmefra. Det var alle konerne i Troense. Mændene kunne være af sted mere end et år ad gangen, så konerne måtte selv klare alle de praktiske ting. Fra tidligt forår til sent efterår var mor meget i haven, for det var en vigtig indtægt med frugten. Hun havde selv plantet en del nye sorter af æbler såvel som pærer, og hun gik meget op i, at de skulle passes så godt som muligt. Der blev hakket omkring de små træer, så græsset ikke tog kraften, og de blev beskåret hvert forår, før bladene kom frem. Det første år blev træerne også vandet hele sommeren igennem. Det var pigerne, der skulle vande, og det var tungt at bære alt det vand ned til bunden af frugthaven, som de kaldte ”marken”. De bar det på et træåg, og mor hjalp Vera med at få de to zinkspande placeret på åget, før hun gik den lange vej ned til bunden af haven.

Mor kendte mange mennesker og havde ofte besøg af skipperkoner fra andre byer i Danmark. Ja, de havde også gæster fra Hol-

land, Tyskland, og især deres venner i Amerika, familien Thomsen, kom og besøgte dem i Troense hver sommer.

Hvis Metha ikke hjalp til i haven, så kunne hun godt lide at bage og lave mad. Og de havde altid ting på lager i spisekammeret. De syltede selv en masse grøntsager og frugter, men der var også forskellige ting fra udlandet, som far havde taget med: tørrede figner, abrikoser, rosiner, svesker og de smukkeste kandiserede frugter. Der var altid portvin og rom, som stod i store trætønder i baghuset.

Fødselsdagsforberedelser

Adele havde fået lov til at få fri omkring sin fødselsdag den 30. september, hvor hun blev 19 år. Hun boede hos en sagførerfamilie i Gentofte for at lære finere husførelse af fru. Hun fik ingen løn; tværtimod, far betalte for hendes ophold der. Adele skulle komme aftenen før, og Metha glædede sig til at se sin storesøster igen. De ville holde en lille fest for hende og havde inviteret forskellige venner og familie til middag.

Mor og Metha havde diskuteret middagen, og de havde bestemt sig til at lave kalvesteg med grøntsager og romfromage til dessert. Metha ville gerne hjælpe med at lave desserten, og hun ville lave den dagen før fødselsdagsfesten.

Hun tog Suhrs kokebog frem og begyndte at måle ingredienserne ud. Alt skulle ganges med 3, for opskriften var til 6 personer. Metha læste højt for sig selv:

”1/2 pot (1/2 l) piskefløde, 3 kvint (15 g) søde mandler, 3 kvint (15 g) bitre mandler, 1/2 stang vanille, 3 spsk. rom, 15 kvint (75 g) melis, 4 bl. husblas, 10 kvint (50 g) syltede jordbær.”

Far havde haft en ny vægt med fra Holland, som kun viste gram og kg, så hun holdt sig til det nye målesystem. De brugte også litermål, men det var nu helt nemt, for en liter var det samme som en pot. Hun var midt i at måle ud, da det bankede på døren. Det var eftermiddagsposten, som kom med en pakke og et

brev mere til Adele. Der havde allerede været noget med morgenposten.

Metha gik tilbage til køkkenet. Hun fortsatte med at måle alt ud og piskede fløden. Der skulle lægges godt med kræfter i, når der skulle piskes for at få fløden stiv. Da hun havde smeltet husblasen, kom hun det hele sammen og hældte det op i en stor krystalskål. Jo, det skulle nok blive godt.

Så gik hun over gården til den lille kælder, som lå under rullestuen. Hun satte den store tunge skål midt i den gamle trærulle, mens hun sled i det for at få lemmen til kælderen løftet op og vippet over. Der var ikke noget is i isskabet nu, det var efterår, men hun satte alligevel desserten derind, for der kom somme tider snegle i kælderen.

Da hun kom op igen, så hun æslet ude bag vaskehuset. Det var et af de mærkelige dyr, far havde taget med fra varmere himmelstrøg i håb om, at det kunne hjælpe med at slæbe frugten op fra bunden af haven. Men det var bare ikke nemt at få det til at lystre. Det havde Metha måttet erfare, da det løb løbsk med hende på ryggen ned ad Grønnegade. Nu gik det blot i haven og græssede, og det var så-mænd også helt hyggeligt. De havde også en havskildpadde gående nogle år i haven. Den var tøjret med et hul i skjoldet, for ellers forsvandt den i lang tid ad gangen. Nu var den død, og skjoldet hang på væggen i spisestuen.

Adele skulle køre med toget fra København til Svendborg og derefter sejle til Troense med damperen "Roar". Det var ikke noget problem for hende med turen, for hun var vant til at rejse alene. Det havde hun ofte gjort for at møde far på hans skib, når han lå i havn. Men Metha syntes, hun ville hente Adele ved banegården i Svendborg for at hjælpe hende med kufferten. Hun måtte vente en halv time, før hun så Adele stige af toget. Hun havde en meget flot hat med fjer på og en elegant dragt, som var blevet syet til hende i København. Metha syntes, hendes søster så meget voksen ud og kunne mærke,

at hun ikke kunne vente, til det blev hendes tur til at komme hjemmefra.

Fødselsdagen

Den næste morgen vågnede Metha tidligt og gik ned til bageren for at hente morgenbrød. Mor havde også bestilt en lagkage til om eftermiddagen. Den skulle de hente senere. Da hun kom ud fra bageren, mødte hun fætter Hans. Hans havde mistet et øje ved et uheld og havde fået sat et glasøje ind i stedet. Når man talte med Hans, vidste man aldrig lige, hvor man skulle kigge hen, så Metha kiggede ud på skibene, mens de snakkede. Metha huskede tydeligt, hvordan tante Jane var kommet løbende hen til mor, da det skete. Mor måtte tage toget til Odense med ham for at komme til øjenlægen hurtigst muligt, og det havde desværre været nødvendigt at operere øjet væk. Nu var han kommet i lære som gartner.

Da Metha kom tilbage, var der fuld gang i komfuret, for der skulle laves meget mad den dag. De spiste morgenmad hurtigt, og så gik de i gang. Adele spurgte, om hun måtte tænde op i ovnen i badekarret. Mor sagde, at det måtte hun godt, men så skulle hun ordne det hele selv, for mor havde travlt med forberedelserne. Adele huskede, hvordan hun var blevet sendt ud til Mira-Mare ved Tankefuld for at købe badekarret, da hun var 13 år gammel. Adele nød at være hjemme og høre alle de familiære lyde. Hun hørte Metha gå ned i kælderen og hørte hende snakke lidt med sig selv.

Metha var forbavset, da hun vippede den store krystalskål med desserten. "*Det var mærkeligt,*" sagde hun, "*den er jo ikke blevet stiv.*" Hun tog skålen med op og tænkte, at det var nok fordi, det havde været så omskifteligt vejr med torden. Så kunne både flødeskum og gele blive mærkeligt. Hun smeltede noget mere husblas og foldede det forsigtigt i fromagen og håbede, det ville lykkes hende at få den stiv til aftenens middag.

Det blev en dejlig middag med mange gæster og højt humør. Desserten smagte virkelig godt, men til sidst kunne de ikke spise mere og måtte lade resten stå. Alle var glade og ikke mindst Adele, som syntes det var dejligt at være hjemme igen. Der blev sunget et par sange, og Vera spillede klaver for gæsterne. Senere fik hun mod til at danse i den bagerste stue, som havde været bedstemors. Metha syntes, det var morsomt at se Vera danse, så hun bød fætter Thorkild op til en dans, mens de sang til. Adele syntes dog, at hun var blevet for stor til at pjanke sådan rundt, så hun satte sig med Hans og de voksne ved kaffebordet i stuen. Det blev en sen aften, så de besluttede sig til at lade oprydningen vente til den næste dag.

Dagen derpå

Om morgenen var der meget at rydde op. Der var spisestuen, som havde mange ekstra stole, som skulle sættes op i værelserne. Der var duge, som skulle lægges i blød i soda og senere koges i gruekedlen. Mor ordnede madden og skrabebede madresterne ned i spanden, som hun tog ned til hønsehuset.

Metha fulgte igen sin søster til damperen ved broen og vinkede farvel til Adele. Da Metha senere kom tilbage, løb Vera hende i møde og råbte: *"Kom ned og se hønsene – de vælter hele tiden og løber helt forkert rundt."* Da de kom ned i haven, var tante Jane og hele familien Nielsen kommet for at se med, og de grinte alle sammen, da de fandt ud af, hvad der var galt. Mor spurgte Metha, om hun kunne huske, hvor meget rom hun havde kommet i desserten. *"Ja"* sagde Metha, *"det kan jeg godt. Der skulle 3dl i opskriften, og så gangede jeg med 3 hele vejen igennem, så det blev næsten en pot."* *"Så kan jeg bedre forstå det,"* sagde mor, *"det var jo ikke dl, men spiseskefulde rom, der skulle bruges!"* *"Det må have været, da posten afbrød mig, at jeg så forkert,"* sagde Metha.

Hele selskabet og hønsene med havde været berusede af desserten! Så var det ikke så

Metha Storm Hansen.

underligt, at alle var i højt humør til fødselsdagen. Det var en historie, der blev talt længe om i Grønnegade.

Lene Lund Bragger, oldebarn af Marie og Lars Storm Hansen. Flyttede i 2001 til Tåsinge efter at have været bosat en årrække i England. Lene Lund Bragger er datter af Anne Marie Christoffersen (f. Lund), som er datter af Vera Storm Hansen.